

פרשת וירא

ויקרא אליו מלאך ה' וגו' ויאמר אל תשלח ידך אל הנער (כב יב)

בשעת מחלוקת הגר"א מוילנא זיע"א על תלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א, רצו לעשות חרם כנגד כל תלמידי הבעש"ט ומאמרם, וכן עשו בכתב בכל מיני תוקף אשר חתמו עליו חכמי וילנא, עד שבאו אל הגאון ר' זלמן אשר היה הראשון והחשוב מתלמידי הגר"א, והם סמכו כי בוודאי יחתום עמם,

אך כאשר באו אליו השיב כי לא יחתום על החרם, נבהלו ושאלו מה זאת? אם רבינו הגר"א מסכים איך הוא לא יסכים, והיכן מורא רבך כמורא שמים?

השיב להם בשאלה: למה בעקדת יצחק כתיב "והאלקים נסה" וגו' ואח"כ כתיב "ויקרא אליו מלאך ה'" גו', ולא ידעו להשיב, המתין שעה אחת עד שאמרו שהוא יפרש להם הדבר. אז השיב, כי מתחלה כאשר נאמרה העקדה, שהיא הריגת נפש אין רשות לשמוע ממלאך, כי פיקוח נפש דוחה שבת, וצריך עדים והתראה וסנהדרין עם דרישה וחקירה וכו', אך שלא להרוג, היה נאמן לומר גם המלאך.

והנה מהגמרא (פסחים נ"ב) מוכח שחרם נחשב כהריגה, א"כ אין מלאך נאמן על זה, רק מפי השי"ת בלבד. ומה שאמרתם אם דומה לך הרב כמלאך ה' צבאות וכו' (מועד קטן י"ז), אך לא יותר ממלאך ה' צבאות, ולהריגה אין סומכין גם על מלאך אם לא מפי ה' לבדו אשמע דבר זה, וכאשר הגיעו דברים אלו להגר"א זצ"ל, נתבטל כל הענין החרם.

מקור: מקור